

Interpellation från Eva Ballovaré till Bo Bergsjö

Tack så för din viktiga fråga. Den är mycket intressant.

Chefer skall genomföra den verksamhet politiken har beslutat. Det skall ske under så stor frihet som möjligt, men under ansvar. Samarbetet mellan politik, chefer, fack och medarbetare måste vara så förtroendefullt och aktivt som möjligt.

Jag skall besvara dina frågor och några extra, men jag tar det i en annan ordning.

Vad är en chef?

I detta sammanhang uppfattar jag det som en person med personalansvar. Men en bra chef tar även ansvar för kvalitet, ekonomi och ledarskap.

Hur många underställda personer kan en chef ha?

Det beror på verksamheten. Om det är en driftverksamhet som är starkt förutbestämd kan man säkert ha runt 30 personer. Det beror också på chefens erfarenhet och organisation.

Däremot är det inte fel att en chef har ett lågt antal medarbetare. Det kan vara en liten verksamhet. Det är bra att ledarskap utvecklas i jobbet och kan växa. Bra ju fler som tar ansvar.

Vad är problemet?

Bland annat att många nya chefer anser att om man får personalansvar skall man genast ha högre lön. För redan anställda i organisation skall lönen i princip hanteras i lönerörelsen. Lön kan också sättas vid nyanställning. Personalenheten kan ge upplysning om vilket löneintervall som är rimligt för olika grupper. Denna gamla regel om löner följs inte alltid.

Vem bestämmer?

Sedan några år har respektive förvaltningschef ansvar för driften av sin verksamhet. Anställning, lön och organisation bestäms av tjänstemän. Politiken tillfrågas bara i principiella och större frågor. Av de fall du frågar efter är fyra helt beslutade av tjänstemän utan politisk inblandning. Den femte är väckt av en tjänsteman och beslutad av politiken.

Vad blir effekten?

I det dyraste fallet ändrades tjänsten så att kostnaden ökade drygt 300 000 kronor om året. Tre tjänster rör sig vardera om knappt 100 000 kronor. Den politiskt beslutade tjänsten har tillsatts med en annan anställd och har inte i dagsläget ökat kostnaden.

Effekten blir att driftskostnaderna ökar. De flesta har inte budget till detta. Min inställning är att om en chef ökar sina kostnader skall de ha plats med det i sin budget, annars uppfyller de inte sitt chefsansvar. Om de inte klarar det i sin budget skall de ha politisk förankring för sitt beslut.

Hög delegation

I Älmhult har chefer en mycket hög delegation. Vi har sett mycket stora ökningar av anställda och lönekostnader speciellt 2018 och 2019. Budgetarna överskrids ofta. Även andra ökningar tas utan politiskt inflytande. Under 2018 tillkom exempelvis en ökad hyreskostnad på över 700 000 kronor utan att det fanns ett enda politiskt beslut eller uppdrag. Denna typ av beslut driver kostnader. Detta

bidrar till att vi har kostnadsökningar på cirka 10 procent samtidigt som skatteinkomsterna ökar 5 procent. Orimligt.

Idag beslutar tjänstemän om det mesta och politiker bara i principfrågor. Budgeterna räcker inte och först i detta skede krävs att politiken tar ansvar. Det har blivit en ansvarsfördelning där ekonomiskt ansvar allt mindre blir ett tjänstemannaansvar, även om de tar besluten. Ytterst är det politiken som under ett antal år släppt sitt inflytande och bara behållit sitt ansvar.

Att maximera varje krona för skattebetalarna och medborgarna är ett stort ansvar för alla.

Framtida åtgärder?

Alliansen har idag ett brett arbete för ekonomi och kvalitet. Varje nämnd ser över sina möjligheter till förnyelse och effektivisering. I förslaget till generella åtgärder har Alliansen föreslagit att prövning skall ske av alla tjänster som inte gäller direkt verksamhet i skola, vård och omsorg. I denna prövning skall även politiken delta. En ny delegationsordning är under utarbetande och skall prövas av kommunstyrelsen. Personalutskottet får i uppdrag att undersöka var de stora personalökningarna har skett.

Chefer skall ha stort förtroende, men då ska det omfatta ansvar även för kvalitet och ekonomi. Så länge det uppfylls kan friheten vara mycket stor. I de flesta fall fungerar det bra. När det inte uppfylls måste politiken komma in tidigare. Inte när det redan uppstått en ekonomisk brist.

Cheferna har rätt till rimliga mål och en rimlig budget. Det skall ske genom bland annat jämförelse med liknande kommuner och verksamheter. Samarbetet mellan politik och medarbetare måste bli bättre för att vi ska kunna uppnå målet att ge bra service till bästa kostnad till våra invånare och företag.

Älmhult 21 juni 2020

Bo Bergsjö